

Kadın ve erkek kahramanlar

Aslanlar konuşabilseydi, avcılar asla kahraman olamazdı.

Konular	Cinsiyet eşitliği, Ayrımcılık ve Yabancı düşmanlığı, Yurttaşlık
Zorluk	Düzy 2
Grup büyüklüğü	Herhangi
Süre	60 dakika
Genel bakış	Bireysel çalışma, küçük ve büyük grup çalışmaları, beyin fırtınası ve tartışma içeren bir etkinliktir. Şu konular tartışılır: <ul style="list-style-type: none">• Sosyalleşmenin ve kültürün sembolleri olarak kadın ve erkek kahramanlar• Kadın ve erkek kahramanlara ilişkin kalıpyargılar
İlgili haklar	<ul style="list-style-type: none">• İnsan onuru ve haklar bakımından eşitlik• Cinsiyet ayrımı yapılmaksızın özgürlük hakkı
Amaçlar	<ul style="list-style-type: none">• Tarih eğitimi üzerine derinlemesine düşünmek. Ortak tarihsel olaylarla ve bu olaylarda rol oynayan kadın ve erkek kahramanlarla ilgili farklı bakış açılarına saygı göstermek.• Örnek kişiler olarak kabul edilen kadın ve erkek kahramanların önemini eleştirel analizini yapmak. Cinsiyete dayalı kalıpyargıların, tarih, kültür ve gündelik yaşamda nasıl temellendiğini eleştirel olarak irdelemek.
Materyal	<ul style="list-style-type: none">• Kâğıt ve tükenmez kalemler. (Her katılımcıya birer mavi ve kırmızı tükenmez kalem; isteğe bağlı ama tercih edilmesi önerilir)• Yazı tahtası kâğıdı ve markörler

Yönerge

1. Katılımcılara hayran oldukları ulusal kadın ve erkek kahramanların kimler olduğunu düşünmeleri için beş dakika süre verin (geçmişte yaşamış veya günümüzde yaşayan kişiler olabilir).
2. Kâğıt ve tükenmez kalemleri dağıtın. Her katılımcıdan kâğıda iki sütun çizmesini isteyin. İlk sütuna (kırmızı kalemi kullanarak) üç ya da dört kadın kahramanın isimlerini yazmalarını söyleyin. Katılımcılar, kahramanların isimlerine ek olarak bu kişilerin kısaca kim olduklarını ve ülkeleri için neler yaptıklarını yazmalılar. Kâğıdın altına da kadın kahramanların sahip olduğu özellikleri anlatan anahtar kelimeler yazsınlar.
3. Üç ya da dört erkek kahramanla (mavi tükenmez kalem kullanarak) uygulamayı tekrarlayın. Bilgiyi bu sefer ikinci sütuna yazsınlar.
4. Kadın ve erkek kahraman tercihlerini birbirleriyle paylaşmak üzere katılımcıların beş- yedi kişi arasında değişen küçük gruplara ayrılmasını söyleyin. Gruplardan, en önemli dört kadın ve dört erkek kahraman üzerinde anlaşmalarını isteyin.
5. Şimdi genel oturuma geçilsin. Yazı tahtasına her grubun kadın ve erkek kahramanlarının isimlerini iki sütun halinde yazın. Kahramanların kişisel özelliklerini anlatan anahtar kelimeleri de ekleyin.
6. Kahramanların kişisel özellikleri, kadın ve erkek kahramanların rol modelleri olarak nasıl kullanıldıkları ve cinsiyet kalıpyargılarının düzeyi üzerine tartışma yapın. Daha sonra değerlendirme bölümüne geçin.

KONULAR

CİNSİYET EŞİTLİĞİ

AYIRIMCILIK

YURTTAŞLIK

ZORLUK

DÜZEY 4
DÜZEY 3
DÜZEY 2
DÜZEY 1

DÜZEY 2

GRUP BÜYÜKLÜĞÜ

HERHANGİ

SÜRE

60 DAKİKA

Aşağıdaki tablo Ukrayna'da bir grubun, etkinliğin ikinci adımında çıkardığı ürünün bir örneğidir.

Kadın kahramanlar	Erkek kahramanlar
Prens Olha, Kyiv Rus'taki (Ukrayna'nın eski ismi) ilk Hristiyan	Prens Volodymyr Kyiv Rus, vaftiz edildi.
Türkler tarafından yakalanan genç kadın Roksalana. Han'ın haremde yaşadı. Konumunu politikayı etkilemek üzere kullandı.	Hetman Mazepa, bağımsızlık savaşçısı.
Şair Lesya Ukrainka, Ukrayna kimliği ve kadının özgürlüğü üzerine şiirler yazdı	Şair Shevchenko, özgürlüğü yüceltti.
kuvvetli kurnaz yumuşak kadınsı güçlü güzel	kuvvetli güçlü cesur yürekli kararlı dik başlı

Bilgilendirme ve değerlendirme

Etkinliği gözden geçirerek bu bölüme başlayın. Katılımcılar kadın ve erkek kahramanlar hakkında neler öğrendiler? Ardından kalıpyargıların insanların algılarını ve eylemlerini nasıl etkilediği üzerine konuşun.

- Kahramanlar ne tür insanlardır? (Sıradan erkekler ve kadınlar? Krallar?) Neler yaptılar? (Savaşmak? Şiirler yazmak?) Katılımcılar bu kişiler hakkında nasıl bilgi sahibi oldular?
- İki listedeki kişisel özellikler arasındaki farklar neydi? Ortak özellikler neydi?
- Kahramanlar ne tür değerleri temsil eder? Bu değerler kadın ve erkek kahramanlar için aynı mıdır, yoksa arada farklar var mıdır?
- İnsanlar "kalıpyargı" kelimesinden ne anlıyor? Kalıpyargılar ne kadar doğrudur? Kalıpyargılar her zaman olumsuz mudur?
- Kişisel ya da toplumsal olarak erkek ve kadınlardan beklentilerinizi belirleyen genel kalıpyargılar var mı?
- Katılımcılar bu beklentiler yüzünden kendilerini kısıtlanmış hissediyorlar mı? Nasıl?
- Bu etkinlikte ortaya çıkarılan kişisel özellikler listesi, aynı zamanda birçok kişinin ulusal karakteristik olarak tanımladığı özellikleri de mi yansıtmaktadır?
- Genel olarak, toplumsal ve kültürel engeller, ne dereceye kadar kalıpyargılarla düşünmenin bir sonucudur?
- Toplumsal cinsiyete dayalı kalıpyargılar insan haklarının reddedilmesinde ne şekilde rol oynar?
- Kalıpyargılara dayalı beklentiler, erkek ve kadınların yaşam tercihleri ve seçeneklerini belirlemelerinde çoğunlukla engel teşkil eder. Katılımcılar cinsiyetleriyle bağlantılı olarak ne tür engellerle karşılaşmışlar? Evde, okulda, kulüpte ya da işyerinde?
- Katılımcılar bu engellerle ilgili olarak neler yapabilirler? Katılımcılar, kültürel norm ve erkeklik ve kadınlıkla ilgili değerlerden kurtulmak için stratejiler belirleyebilir mi?

Önemli günler**8 Mart**Uluslararası Dünya
Kadınlar Günü**3 Kasım**

Dünya Erkekler Günü

Kolaylaştırıcılar için ipuçları

Çokkültürlü bir ortamda uygulamak için çok uygun bir etkinliktir, çünkü kültürel unsurlar daha kolay algılanır hale gelmektedir.

Yönergenin 5. noktasında küçük gruplardan gelen tüm katkıları yazı tahtasına geçirin. Eğer biri “kadınsı” ya da “erkekisi” gibi kavramlar öneriyorsa bu aşamada bunları da kabul edin. Daha sonra değerlendirme bölümünde bu kelimelerin anlamları üzerinde konuşun.

Çeşitlemeler

Gençlik gruplarıyla çalışırken farklı tür kadın ve erkek kahramanlar üzerinden çalışmayı yürütebilirsiniz (örneğin, çizgi romanlar ve filmlerdeki karakterler; pop ve film yıldızları ve sporcular). Çalışmaya bir karikatür okuyarak başlayabilir, ardından karikatürdeki karakterlerin özellikleri üzerine bir tartışma yapabilirsiniz. Pop yıldızı ya da sporcuların posterlerini asıp, katılımcılardan bu posterlere konuşma balonları ya da çizim eklemelerini istemeniz bir alternatif olabilir. “Sizin kadın ve erkek kahramanlarınız kimler?” sorusunu sorarsanız ilginç sürprizlerle karşılaşabilir ve böylelikle verimli bir tartışma yürütebilirsiniz.

İzleme önerileri

Birlikte çalıştığınız grup, insan hakları kahramanlarını tanımak istiyorsa sayfa 130’daki “Hak mücadelesi verenler” etkinliğini yürütün.

Eylem fikirleri

Günlük yaşantınızda kalıpyargılara karşı daha uyanık olmak üzere kendinize söz verin; özellikle hem başkalarının hem de (kasıtsız da olsa!) kendi önyargılarınızın kaynağı olan kalıpyargılara karşı.

Ek bilgi

Kalıpyargı, grubun bir bölümünün sahip olduğu özelliklerin grubun tamamına yansıtıldığı genelleştirmedir. Örneğin, “İtalyanlar opera sever”, “Ruslar bale sever”, “siyah deri giyen, motora binen gençler tehlikelidir”, “siyah insanlar Afrikalı’dır”, gibi.

Cinsiyet (*sex*) ve toplumsal cinsiyet (*gender*) kelimeleri birbiriyle karıştırılabilir. Cinsiyet, erkekler ve kadınlar arasındaki biyolojik farklarla ilgilidir, evrenseldir ve değişmez. Toplumsal cinsiyet ise sosyalleşme süreci içinde belirli bir toplumun bireyi olarak öğrenilen ya da edinilen toplumsal niteliklerdir.

Bu nedenle toplumsal cinsiyet, belirli bir toplumda belirli bir zamanda ve bu toplum içindeki bir topluluğun bir üyesi olarak, erkek (erkekisi) ve kadın (kadınsı) olmakla ilgili toplumsal olarak belirlenmiş vasıf, rol, faaliyet, sorumluluk ve ihtiyaçları temsil eder.

Kaynak: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Gender in development programme, learning and information pack, gender mainstreaming programme and project entry points (Kalkınma programında toplumsal cinsiyet). Ocak, 2001.